

Patyčios gali liautis

2011-03-19, 00:01 "Vakarų ekspreso" inf.

Gyvenime svarbų vaidmenį atlieka vyraujantys klaidingi įsitikinimai apie įvairius reiškinius. Nutolę nuo tikrovės, bet labai gajūs mitai trukdo keisti esamą padėtį ir įsitikinimą, jog nieko neįmanoma pakeisti. Kartais gal net ir nenorime jokių pakeitimų, nes taip patogiau ir lengviau gyventi.

Mitai apie patyčias, stereotipai apie šį epidemijos mastą mūsų šalyje pasiekusį reiškinį trukdo sparčiau spręsti patyčių problemas. Sakoma: jei nori ką nors keisti, - pradėk nuo savęs. Tad pirmiausiai pokyčiai turi įvykti mūsų pačių sąmonėje.

Todėl dar kartą peržvelkime dešimt nusistovėjusių klaidingų įsitikinimų, mitų apie patyčias ir susimąstykime, kaip kiekvienas galėtume pakeisti savo mąstymą, elgesį, kad prisidėtume prie spartesnio patyčių mažinimo ir kurtume visiems mums saugesnę aplinką.

1 MITAS. Vaikai yra vaikai. Juk jie tik juokais užkabinėja vieni kitus. Kai užaugs, tyčiojimasis liausis. Todėl neverta kreipti dėmesio.

TIESA. Iš tyčiojimosi nėra išaugama, tiesiog toks elgesys yra nukreipiamas kita linkme. Apie 60 procentų berniukų, kurie tyčiojosi iš savo bendraamžių vidurinėje mokykloje, iki 24 m. amžiaus padarė bent vieną nusikaltimą. Taigi tyčiojimasis gali peraugti į kitokios formos agresyvų elgesį.

2 MITAS. Priekabiavimo aukos pačios privalo apsiginti ir įveikti šią bėdą.

TIESA. Vaikai, iš kurių tyčiojamasi, dažnai yra jaunesni ar fiziškai silpnesni nei tie, kurie priekabiauja. Be to, priekabiavimo situacijose dažnai yra viena auka ir keletas besityčiojančių vaikų. Kai kurios aukos neturi gerai išugdytų socialinių įgūdžių, kaip užmegzti draugiškus santykius, ir negali vieni susitvarkyti su patiriama agresija.

3 MITAS. Labiausiai tyčiojamasi ne mokykloje, o už jos ribų.

TIESA. Nors kartais tyčiojamasi už mokyklos ribų ar pakeliui į mokyklą, dažniausiai tai vis dėlto vyksta mokyklos aplinkoje: valgykloje, kieme, koridoriuose.

4 MITAS. Tyčiojimasis paliečia tik nedaugelį moksleivių.

TIESA. Atlikus tyrimus kai kuriose Vilniaus mokyklose, paaiškėjo, kad septyni moksleiviai iš dešimties patiria patyčias mokykloje.

5 MITAS. Mokytojai žino, ar tyčiojimasis yra dažnas jų klasėse.

TIESA. Tyčiojimas neretai vyksta tokiose vietose ir tokiu laiku, kai niekas iš suaugusiųjų nemato. Daugelis vaikų nedrįsta pasakoti apie patiriamas patyčias, nes bijo priekabautojų keršto, taip pat, kad niekas jais nepasitikės, o priekabautojai neigs savo elgesį.

6 MITAS. Tyčiojimas visada buvo ir bus. Mes niekaip nesumažinsime priekabavimo masto.

TIESA. Užsienio šalių patirtis rodo, kad įmanoma sumažinti tyčiojimosi mokyklose dažnumą kuriant ir įgyvendinant specialias programas, kuriose dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai: moksleiviai, mokytojai, tėvai, psichologai, socialiniai pedagogai, mokyklos administracija.

7 MITAS. Kiekvienas vaikas privalo išmokti kovoti už save, todėl tam tikra dozė priekabavimo nekenkia, o tik padeda sutvirtėti ir užsigrūdinti.

TIESA. Tyčiojimas nepadedą vaikui sutvirtėti, o žeidžia ir skaudina jį. Tai gali sukelti ilgalaikes pasekmes. Jei vaikas "išmoksta apsiginti" ir kovoja su tyčiojimusi naudodamas agresiją, tai tik dar labiau didina agresyvaus elgesio dažnumą mokyklose.

8 MITAS. Skųstis, kad priekabauja, yra kvaila ir vaikiška.

TIESA. Vaikai bijo būti "skundikai". Gana dažna nuostata tiek tarp vaikų, tiek tarp suaugusiųjų yra ta, kad "skųsti" yra blogai. Tai netinkamas požiūris. Priklijuodami "skundiko" etiketę, priekabautojai bando apsidrausti, kad auka apie priekabavimą niekam nepraneš. Vaikas, patiriantis patyčias, kaip tik gali sulaukti pagalbos tik tuomet, kai apie tai kam nors papasakos. Kad sustabdytume patyčias, būtinas suaugusiųjų dalyvavimas.

9 MITAS. Tyčiojimosi situacijoje yra tik du dalyviai: priekabautojas ir auka. Todėl tai nėra didelė problema.

TIESA. Daugumoje priekabavimo situacijų dalyvauja ne tik priekabautojas ir auka, bet ir kiti vaikai, kurie gali būti įvairiuose vaidmenyse: priekabavimo šalininko, galimo priekabautojo, aukos gynėjo ir pan. Vaikai stebėtojai gali būti įtraukti į priekabavimą, gali išmokti priekabaujamo elgesio. Taigi tyčiojimosi problema apima ne tik priekabautoją ir jo auką, bet ir kitus vaikus.

10 MITAS. Priekabavimo aukoms reikia pagalbos, o priekabautojus reikia paprasčiausiai nubausti.

TIESA. Priekabautojams ne mažiau nei aukoms reikalinga pagalba. Dažnas vaikas tyčiojasi iš kitų, nes pats turi sunkumų namuose ar kitoje artimoje aplinkoje. Todėl būtina pagalbą suteikti ne tik aukoms, bet ir priekabautojams.

Ką gali padaryti tėvai?

Tėvams reikėtų suvokti, jog jei vaikas pasakoja apie tai, kas vyksta, - vadinasi, jis prašo pagalbos.

Jei vaikas papasakoja, kad patiria bendraamžių patyčias, pirmiausiai išklauskite jį - leiskite pasakyti viską, kas jam nutiko.

Pasakodamas apie bendraamžių patyčias, vaikas gali manyti, jog jis yra skundikas. Būtinai pasakykite savo vaikui, kad jis gerai padarė papasakodamas apie tai, kas įvyko.

Nederėtų sakyti panašių frazių: "Nebūk skystablauzdis, juk tavo tik erzina", "Nekreipk į tai dėmesio, visa tai praeis...", "Tvarkykis su tuo pats". Vaikas vienas nesusitvarkys. Ir atminkite: vaikai nėra kalti dėl to, kad iš jų

tyčiojasi.

Galbūt nujaučiate, kad jūsų vaikas patiria patyčias, tačiau nedrįsta pasakoti? Tuomet paklauskite vaiko draugų ar mokytojų.

Labai svarbu, kad vaikas kam nors papasakotų apie patiriamas patyčias. Jeigu jis atsisako apie tai kalbėti su jumis, pasiūlykite jam pasikalbėti su kuo nors kitu - šeimos nariu, mokytoju arba paskambinti į Vaikų liniją.

Kai vaikas papasakoja apie patyčias, labai svarbu, kaip reaguojate ir elgiatės toliau. Nevertėtų elgtis skubotai, pavyzdžiui, pulti susitikti ir pasikalbėti su priekabiuojančio vaiko tėvais. Gali būti, kad būtent tokio jūsų elgesio vaikas ir bijo. Jis gali baimintis, kad dėl to patyčios dar labiau sustiprės.

Būtinai aptarkite kartu su vaiku, ką ir kaip toliau daryti. Galbūt jūs galite vaikui pasiūlyti užrašyti, kaip iš jo tyčiojamasi?

Aptarkite galimybę drauge nueiti pasikalbėti su mokytojais. Gali būti, kad vaikas norės kalbėtis ne su savo auklėtoju, o su kitu mokytoju, su kuriuo jausis saugiai.

Labai svarbu, kad kalbėtumėtės su mokytojais apie patyčias, kad jie žinotų, kas vyksta. Gali būti, kad šaipomasi ne tik iš jūsų vaiko, bet ir iš kitų vaikų.

Negalvokite, kad šitaip keliate nemalonumus mokytojams ar bereikalingai eikvojate jų laiką.

Jūs galite pasikalbėti ir su mokyklos direktoriumi ar direktoriaus pavaduotoju ir su jais pasitarti, kaip reaguoti į susidariusią situaciją.

Sumažinti ar sustabdyti patyčias vienam žmogui neįmanoma. Reikia, kad aktyviai įsitrauktų mokytojai, mokyklos administracija, tėvai ir moksleiviai.

Patyčios nesiliauja iš karto. Tam reikia laiko. Padrąsinkite savo vaiką ir toliau papasakoti apie tai, kas vyksta. Labai svarbu, kad savo vaikui sakytumėte, jog jį mylite ir stengiatės padaryti viską, kas įmanoma, kad jis jaustųsi saugus.

Patyčios liausis tuomet, kai šią problemą supras suaugusieji, atkreips dėmesį į tai ir išmoks reaguoti tada, kai dar nėra per vėlu. Tad nuo šiandien galite pradėti žengti pirmąjį žingsnį įsitraukdami į Vaikų linijos organizuojamą kampaniją "Savaitė be patyčių", kuri vyks kovo 21-27 dienomis.

Daugiau apie tai galite sužinoti Vaikų linijos

Klaipėdos pedagoginė psichologinė tarnyba organizuoja viešų paskaitų ciklą apie šeimą:

Balandžio 13 d. (trečiadienį) 17.30 val. - "Bendravimo problemos tarp suaugusių ir vaikų šeimoje".

Gegužės 11 d. (trečiadienį) 17.30 val. - "Psichinės vaiko

2011.05.02

internetu svetainėje adresu
<http://www.bepatyciu.lt>

Anonsas

Balandžio 2 d. spausdinsime Klaipėdos universiteto docentės ir Klaipėdos PPT psichologės dr. Lianos Brazdeikienės straipsnį apie artėjančią egzaminų sesiją mokyklose: kaip tėvai gali padėti savo vaikams psichologiškai pasiruošti egzaminų išbandymui.

Patyčios gali liautis | ve.lt

sveikatos stiprinimas šeimoje".

Birželio 8 d. (trečiadienį) 17.30 val. - "Išsiskyrusių šeimų vaikai".

Informacija pasiteirauti ir išankstinė registracija telefonu - 34 22 53. Informacija internete: www.klppt.projektas.lt

Klaipėdos pedagoginė psichologinė tarnyba suteikia galimybę pateikti klausimus ir elektroniniu paštu adresu klausiu.del.vaiko@gmail.com.

Kviečiame teirautis dėl vaiko ar paauglio mokslų, bendravimo su bendraamžiais arba mokytojais bei kitų emocinių ir elgesio sunkumų, taip pat konsultuotis dėl asmeninio santykio su vaiku problemų.

Klaipėdos pedagoginės psichologinės tarnybos specialistai -psichologai, logopedai ir specialieji pedagogai - pasirengę atsakyti į kiekvieną tėvų laišką.

Garantuojame konfidencialumą ir atsakymo į Jūsų klausimus operatyvumą.

© 2011 Vakarų ekspresas. Visos teisės saugomos, Svetainės redaktorius - Valdas Pryšmantas.
